

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

A Múzeum-egylet első tudományos ülését elnök gróf Mikó Imre ő nagyméltósága következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt gyűlekezet!

Midőn a Múzeum-egyleti igazgató választottság első tudományos ülését ezennel megnyitom, szükségesnek látom, részint az alapszabályok ezt illető rövid intézkedések megbeszéléséről, részint egyesületünk tagjai, az írók és nagyközönség tájékozásul némely ide vonatkozó nézeteimet elmondani.

Az erdélyi Múzeum-egylet, tisztelt gyűlekezet! két sarkelven nyugszik; az szövődött át — a mennyire a fennálló viszonyok korlátai engedték — az alapszabályokon, az volt kezdetül fogva és van ma is nyilván kifejezve a hazai értelmiség közvéleményében, hogy t. i. annak feladata: 1) kinyomozni, egybegyűjteni az Erdély történelmi és természettudományi ismerésére tartozható adatokat; 2) azok feldolgozása által a nemzeti öntudatot ébren, az irodalmi erőket és érdekeltiséget munkásságban, következőleg a nemzet erkölcsi erősségét szükség- és időarányos növekedésben tartani.

A gyűjtések a mult tárgyaira nézve mindkét irányban kielégítően folynak, csaknem mindennap újabb meg újabb becses küldemények érkeznek bér, elannyira, hogy Múzeumunk leendő alkotói, annak egybegyűjtő elemeiben már is mintegy előre láthatni; az olvasó terem is már megnyitott; itt pedig e díszes gyűlekezetben, im ez órában testtől válik az egyesület alkotásának második sarkelve, mely abban áll, hogy a buzgó honfiak méhszorgalma által egybegyűjtött tudománykincsek, nyilvános felolvasások vagy szóbeli előadások útján, a Múzeum-termékből ki- s a hazában széttérjedjenek, köztudás tárgyává legyenek, világítsanak, s a tudományos munkásságnak irányt adjanak.

A Múzeum-egylet igazgató választmányának felolvasó gyűlései — hogy úgy fejezzem ki magamat — megszólaltatása egyfelől a természet néma tanulságainak, másfelől a mult századok alvó történeteinek. A mit a gondos történet- és régiségbuvár porlepte levéltárakból, vén házak füstös mestergerendáiról egybegyűjt, a mit a nyomdák első korából ritkák, a mai kor eleményeiből remeket birunk, — a mit a természettudós a föld általunk lakott részének életéből, azoknak, a mik kergét borítják, gyomrában, vizeiben és légkörnyében élnek, úgy a csillagok és idő járásából az ipar ágaira nézve hasznost, az emberi szellemre nézve épít-

letest és gyönyörködtetést előállítani képes — mindezt közkeletbe hozni igyekeznek a mi felolvasásaink, annyiban t. i. mennyiben az pénzbeli és tudományos eszközeinknél fogva lehetséges. Mert attól tán csak megment a jó ég, hogy valaha az akarat és tehetség, a buzgóság és ügyesség s mindenekfelett a közbeesület-érzet hiányát is a módosító, sőt akadályozó feltételek közt látni legytünk kénytelenek, legalább ezeket, erkölcsi erőnk s életrealitásunk nyilvános kockázatát nélkül, a mi velünk történhet eshetőségek közé sorozni semmiképpen sem tudom.

Multunkra, annyi szent törekvés és becsületes küzdelem dícsősége mellett, két vád terhe nehezedik: egyik, hogy a hazai történetek, másik: hogy a természettudományok alapos művelését elhanyagoltuk. Ennek első ágát illetőleg a fő okot vizsgálni, nem ide tartozik; a másodrangu ok ellenben az idők viszonyosságai által kifejtett azon hajlamunkban rejlik, melynél fogva úgy ádadjuk magunkat a mai napnak, vagy a jövő ábrándjainak, annyira betöltjük szívünket a küzdelem és babérok dícsámorával, vagy a súlyos idők leverő érzetével, hogy csaknem himnilátszatunk, mintha a márnak és hunak vége — s az eltelt idők, az átélt események tanulságaira szükség — soha sem lenne. De most — és még nem késő — hála Istennek! becsülettel igyekezzünk mulasztásainkat helyrehozni. A másodikat illetőleg: a szükség, a mások e tekintetben fejlettsége, a természettudományoknak az életre és iparágra tetemes haszonnal alkalmazása s általános elismerése annak, hogy a legvirágzóbb országok közülölte egy részben e forrásból származik, minket is felébresztett, kijáratított, az eddigi mulasztások dícső jóvátételére birt. És ez is — még most — nincs idő után; csak hogy ezennel mindkét téren és irányban folytonos és kitartó legyen a munkásságra ébredt nemzeti erő.

A fennebb érintett kettős feladat lehető betöltése mellett, ezen munkássági folytonosságnak is egyik szerény eszközje kívánnak lenni e mi felolvasó üléseink. De hatni kívánnak az önismeretre is, erre a minden szükség első és legfőbb szükségességére, valamint a hon erkölcsi és természeti kincseinek és értékének a tudomány közvetítése által másokkal is megismertetésére. Hazai történetünk még nagy számu homályos kérdéseinek, a kutfők kritikai egybevetése alapján, egyenként felderítése s a sarkalatos mozzanatok teljes hitelességgel megállapítása után, lassanként az egész történetfolyamnak pragmatikai új egybeállítása teszi egyedül késsé nemzetünket arra: hogy

multjában és azt alkotó jeles őseiben önmagát teljes mértékben becsülni megtanulja, balítéleteiből kivetkezzék, régi gyöngéit: a nagyraavagást, fényűzést, egyenletlenkedést, széthuzást elfeledni igyekezzék, s ekép a mult tanulságaiban jövőjének valódi biztosítékait kiismerve, azoktól magát sem idő sem megpróbáltatások által megfosztatni ne engedje.

Sőt ez önismeret és színtoly fontos és életbevágó reánk nézve természettudományi tekintetben is. Mekkora kincs hever hegyeink gyomrában, erdőseink s havasaink hány virágába, fűvébe s ásványos vizébe rakta le a természet a gyógyító erőt, hazánk földében mekkora a termékenységű erő, égalj viszonyai mily sok tekintetben kedvezők s. Mindezekre nézve a tudomány mások által tett felfedezéseit használni, sőt saját elmékedés és kísérletek útján, újakkal szaporítván, az életre és iparágra alkalmazható előadni, a mi szerény munkásságunk körébe fog tartozni.

E felett ezen felolvasások a magát érdekeltető közönségnek nemes időöltést, szellemi élvezet is biztosítanak; felébresztini igyekeznek közöttünk a tudományok művelésének ösztönét, a szellemi erőnek nemes versenytérül szolgálnak; hol míg a kész tudományos fők, a közönséget kiforrott és megtisztult eszmék és ismeretek szárnyain a jó és szép tartományába úgy szolván magukkal ragadják, addig az ifjú tehetségeknek sokáig hiányzott tér nyílik arra, hogy magukat kitüntessék, reményt adó művek által a haza figyelmét eleve magukra vonják, s ekép a nemzeti irodalom harcosainak sorába a közvélemény helyeslő szavazata által felszentelődve, idővel annak erős bajnokaivá, diszeivé legyenek.

Saját tanulmányain, jóakaratainak s ideje egy részének oda áldozásán kívül, mily uton, mily erőnek saját munkássági körébe vonása által kívánja az igazgató választottság e kettős célt elérni, felvilágosítást ad iránta azon felszólítás, melyet a napokban e haza tudomány- és közügyesretekéről ismeretes férfiaihoz szétküldött, melynek hogy o hajtott sikere lesz, a választottság teljes bizalommal reméli. Vajha o hajtatunk valósalút Évkönyveink tartalma, s az egyesület és olvasó közönség helyeslő véleménye igazolná!

Mi, tisztelt gyűlekezet! tudóstarsági ezimet, jogkört és tekintélyt magunknak nem követelünk; ettől — szabályaink egyenes rendeleténél fogva — távol kell tartani magunkat. Azonban a tudóstarsági ezim és hatáskör nem követelés, koránt sem teszi azt, hogy tehát ne is töreked-

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Vége.)

— Kisasszonyom! — szolt Lódi — nem voltam oly rossz, minőnek elötteletetek festett. Megbódogok akaratomnak, s magas tetszésre bízva sorsomat, arra szivemet, mely miattad annyit szenvedett, eljöttem utolsó kötelességemet teljesíteni. Elvezetlek atyádkhoz, de végső bizalmadat, melyre egykor boldog szerelmünk régi jogánál fogva kérlek, megtagadnod nem lehet. A helyzetek, a körülmények urai az embernek. Nem szabad, hogy senki kövessen engem rajtad kívül. Mély titok fekszik azon jeleneten, mely a jövő perczben előttd feltárul. De arra férfi eskümet, s ha e fogalomnak előttd még némi értéke van, becsületemet teszem fel, hogy atyádat látni fogod.

— Látni fogom őt? vigy, oh vigy magdaddal. Fűzz szárnyakat lépteidre, hogy meg ne előzelek félőrtlen azon örömtől, hogy atyámat látnom enged! — szolt Margit elragadtatással; de színtoly gyorsan mint az iménti öröm villant fel lelkeben egy borús gondolat: mit akarhat ez ember? nem szötte-e éppen most a legveszélyesebb hálót? miért kívánja, hogy csak magam kövessem?

Nagynak kell lenni azon bizalmatlanságnak, mely egykor a legszenvedélyesebb szerelmet oly mély gyűlöletté változtatta. Hogyan követhette most a szegény hölgy azon sötét férfit, kit a mult perczben atyja gyilkosának is gondolt?

— Örömed oly gyorsan kétkedéssé változott? — szolt Lódi. — Ne félj, ne félj! bocszt nem állók én megvetett szerelmedért. Aljlon bocszt a természet, a sors, a gondviselés. Ő díjaz, ő lakoltat a szerint a mint élünk és cselekedtünk.

Margit Lódi szavai közben tűnődve és gúrosösen gyűrűlte kezzeit; egyszerre figyelmét azon gyűrű vonta magára, melyet Apahida ostromakor Jármy adott volt át neki, s melyben a mint értélvél volt, rögön gyilkoló mérég volt éreltve.

— Oh első szerelmem nemes emléke! —

szolt mély érzelemmel a hölgy magában — megjelensz te ez oly fontos perczben is véd-angyalomul! — Bocsáss meg uram habozásomért, — folytatá hallhatóan Lódihoz — tulajdonisad azt a társadalmi illedék azon belénk rögzöttségének, mely alól a nőt a legválságosabb szempillantások is fel nem menthetik. En érzem, hogy nincs okom benned kétkedni. Esküd, becsületszavad biztosít, hogy atyámat látni fogom. Csak ennyit kívánok még az életben, s ezen remény teljesülteért nem kívánhatok tőlem semmi önmegtagadást, a mit visszaadni képes lehetnék.

— Bátran, bátran Margit! Legyek örökre megbecsületeitve, ha atyádkhoz nem vezetlek.

— Uram! szavaid oly komolyak, oly elhatározottak, szivemből kiölve a kételyt és gyanút, visszahozod a reményt s a rég elfeledett örömeiket. Oh érzem mennyire hatalmadban áll most engem mélyen leköteleni. Menjünk uram! szivem dobogását újra hallhatod. Ugy tetszik hatalmadban áll fölynitni előttem a mennynek kapuit. Menjünk uram.

Lódi egy perczig tompán, mintegy bódultan nézett maga elé; de gyorsan rendbeszedve magát szolt:

— Ne ütközz meg viseletemen, eskümet szegem éretted. Megesküdtem, hogy senki sem fogja megdútni atyád hollétét; hanem a ki szerelmét elveszté, elvesztette hitét, Istent, becsületét. Kövess Boronkay Margit, atyád vár reád!

Künn sötét éj volt; a hold utolsó negyedében szürkén, erőtlen fényt vetett a vízenyős felhőken át. Kolozsvár utcazi zajtalanok voltak a világítatlan éjben. A fegyveres hatalom nyomása alatt korán hajlékba vonult a polgárság, az álomban keresve végvigasztalását. Nem lehete senkit látni, sőt lépteiket sem hallani a mogorva fekete fedelt épületektől környezett utcákon, csak egy-egy őrcsapat nehéz egyarányu lépte dobogott néha végig a mostaninál is durvább kövezeteken.

— A hőkalkan permetézt, s a fanyar decemberi szél az örök szeles városban, szárnyakat látszott adni a hóhelyeknek. Mogorva volt az éj, de Margit szíven rózsák nyíltak. Nem lehetett kétsége abban, hogy atyját látni fogja. Oly komoly, oly elhatározott volt Lódi esküje s szóadása.

Egyszerre a na ugyenezzel belső Torda-

utczában egy pusztán hagyott mogorva épület előtt megállott Lódi. A Jezus-szerzet főiskolája volt, mely e szerzetnek az ország-ból kiűzetése után elhagyott és lakatlanul sorvadott, s melynek rendbeshozatalára a szerzetnek már regényünk korában visszatért tagjai még alkalmat nem vehettek.

— Köszönöm — szolt itt Lódi — hogy bennem bizalmat helyezél. Meg sem is esalok kisasszonyom, s három négy percz múlva atyádat ölelheted. Csak azért állok még itt, hogy lássam, ha nem remegsz-e ez ódon pusztá épületől, melyben a babonás népokor bolygó szellemek sohaját hallgatja. Megbocsájtasz nekem, ha atyádnak nem fényes palotát választottam menhelyül, az üldözöttek királyi palota az utolsó esalit.

— Oh vigy uram! egy perczig se késztünk, szivem az örömtől repes a mint atyám közelétől biztosítasz. Lássam én őt kunyhóban vagy királyi csarnokban, mindegy. Nem a fényben, hanem a szeretetben és viszonlatásban van a boldogság!

— Kövess kövess... előre! halkan e folyosón, vigyázz lépteidre... varangybéka csuzeit, vagy fűtök gyík suvad el a körömek közt... de hős a magyar hölgy, ki atyját látni óhajta, s meg nem rendíti semmi nesz... látsz-e eléggé e halvány lámpa világánál? Jőjj jőjj Margit, szinte féltélek e rémületes sötétben... s oly rutul sivit az a szél, mint a babonás népet retgetgető kuvik! Még csak titrelmet angyali hölgy... már a kulcs a zárban. Im az ajtó felnyílik... Előre Margit! ott van atyád.

Egy kriptaholban állottak. Margit gúrosús kétségbeesett sikoltást hallatott, s halva rogyott a krypta padlatára, szerencsétlen atyja merev holttestére. Mellettük két felől feküdtek Csizsár és Kálmándi, úgy a mint Matheusz vacsorájának rémes éjszakáján a kivégzettek az irtózatoss emberszörny vérszolgái e rejtett lakatlan helyiség komor kriptájába gondatlanul behányták.

Lódi Margit ajkaihoz tartá a tolvajlámpa tüvegét.

— Nincs semmi homály az üvegben — szola — meghalt, szíve az öröm, remény, és a rémekből félelem közt ért idáig; itt látva a borzasztó valót, megrepedt. Erre számítottam. Megvetettetek büszke kutyák! s meg-lakoltatok!

Igy szolva a szörnyeteg, visszavonult a kriptából, ráfordítá a rozsdás závárt, s egy dalmát népdalt kezdve fogai közt dudolni — szállása felé vette útját.

* * *

A mint Bethlen Farkas írja, két év múlva ez esemény után, midőn Bocskay István Erdély függetlenségéért jobb szerencsével harczola, Kendi István Fehérvárról, mely még Básta seregai által volt tartva, Lódiával együtt lakmározott. A vig poharzás után Lódi tisztességből lóháton elkíserte Kendit egy mértföldnyire. Midőn bocsuzva visszaakart térni, kérte Kendi, hogy egy fontos tárgybani értekezés végett kísérje már őt el egész Enyedig. Lódi engedett s Enyeden ismételve lön a lakoma. De Kendinek más célja volt. Lódit elfogató, s lánczra veretve Kolozsvárra vitte.

A vérengző martalóc így került kézre; de Bocskay lovasias és mérsékelt gondolkodásu fejedelem volt. Nem alkalmazta a viszátorlásokat, elgondolva, hogy éppen azokon fenekelt Erdély szerencsétlensége, s főként azon elvből, hogy Lódi nem nyilatcsatán, de csellel, s éppen a világszeret ismert nemes és barátságos magyar vendégszeretét élvezete által esett fogolylyá; megkegyelmezett a nyomorultnak s szabadon bocsáttatá őt az országból már kiűzött ellenséges seregok után.

Mi lett belőle? utólrte-e valaha bűnének büntetése? A történelem e részben mit sem ír róla. Ő és minden társai mint kártekonny fürgeteg vonultak át hazánkon, s a század erkölcsi elégtétele csakis az volt, hogy ők és maradékaik örökre kivestek ezutánra hazánk történelméből, de a h a z a s n e m z e t nem vesztett el. Regényünk eseménye után pár év múlva Bocskay István hősiess felépése által visszavivatott Erdély függetlensége. Ezen függetlenségi harczok közt nyerte Matheusz is méltó büntetését, felkonczoltatván a hajdukt által Kassa város kapui előtt.

A haza személyisége nincs egy emberi nyomhoz kötve; egy század szenvedése csak egy rossz órája a nemzetnek, mely örökre él és virul, ha az idők szerint minden emberi nyom megteszi mindazt, a mit a köznek érdekében megtehet.

jünk arra, hogy értékeink és kiadványaink az alapos, kimerítő és így tudományos ezimet megérdemljék, sőt mindenkinek éppen az áll tisztában, hogy művelő a tudomány-nak valamely tekintetben használjon, terjedését és előhaladását eszközölje.

Az arányt, melyben a történelem és természet-tudomány az egyesület által művelve s a kiadandó Évkönyvekben képviselve lesz, a két szak munkásainak ügy-szeretete és tevékenysége fogja meghatározni. Az igazgató választottság egyenlő rokonszenvvel van mindkettő iránt, meg van győződve, hogy a hazai műveltség érdekében egyik oly szükséges, mint a másik, s szívvel óhajtja, hogy a tudomány e mindkét ágának számos és erős képviselői legyenek, a kik közötti testvéries verseny az irodalomnak dísz, a közműveltségnek terjedést, a polgári jóllétnek gyarapodást eszközöljön. Önként értetik, hogy ez eredmények előállítására nézve, mint a közgyűlés bizalma által e tisztas polozra állítottak, közvetlen felelősséggel az igazgató választottság tagjai tartoznak.

Végül még üléseink idejéről kell felvilágosítást adnom. Erre nézve, szabályaink illető pontjának értelme az: hogy tudományt ültet azonnal tartani fogunk, mihelyt a honismeret érintett két ágában értekezés van bejelentve. Az ülések ideje előre ki fog hirdettetni, melyekben az elnökségtől nyert jegy mellett szok is, kik az egyesületnek nem tagjai, részt vehetnek.

Es most azon buzgó kívánsággal végzem szavaimat: vajha a Mindenható Isten kegyelme jövőidő idők szellemi gyümölcséiben tenné oly áldottá e napot, hogy arra a késő századok boldogabb szülöttjei is hálával emlékezzenek, tenné oly sikeresre az erdélyi Múzeum-egyesületnek és időnkénti igazgató választottságainak munkálkodását, hogy azok az irodalomnak díszére váljanak, s a hazai műveltség történetében emlékeztető nyomokat hagyjanak.

(D) Szemle. Volt idő, midőn Magyarországot a tatárság, népből csaknem egészen kipusztította, volt idő midőn ozmánok és németek csatáiról vált ezen birodalom, s századokon át örökös öldöklés folyt vidékein, mialatt a félhold Budavárig kiterjeszté hatalmát; volt idő, hogy vad népláadások rombolák, égeték a kastélyokat, gyilkolták lakóit, de a magyar a természet rendes útján kiszaporodta a nehéz véráldozatokban veszélyeit, s uralma megmaradt késő évszázadokra; mert a tatár és ozmán csak az életet és pénzt vette el, a földet s általa az ország talpkövét itt hagyta a nemzetnek, a pórhadak pedig csak a falakat rombolák le, de a birtokot az egyéni jog védelmezte.

Most a magyar egy egészen új, egy sokkal veszélyesebb nemet megát a megpróbáltatásnak; midőn itt egy eszme, melyért az alkotmányos Angolhon huszonnév küzdött, egyszerre kimondatott. Ez eszme a zsidók birtokképesége.

Lesznek tán, kik csodálkoznak, hogy midőn a birodalomban egy emberiségileg ily szép, ily nemes eszme mondott ki, mi szinte a vészharangot volnánk hajlandók meghuzni. De van egy szempontunk, mely előttünk mindennél elsőbb, s eszmepont a magyar nemzetiség, melynek fennmaradása egyedül a földbirtokon és nemzeti műveltségen feneklik.

Nemes és szép dolog, elismerjük, Ausztria törvényhozásától, hogy leveti azon régi előítéletet, mely Izrael szinte két évezred óta üldözött s földönfutó nemzetének, a türelmet és szeretetet parancsoló keresztény hit ágáza alatt soha és sehol emberi jogot az utóbbi századokig nem engedett, és mit sem vonunk le azon lelkesedés illetékességéből, melyvel a bécsi sajtó az ideai február 18-ki nyilatkozatot fogadta és megjel-nezte.

A magyar nemzet lelkeben is sokkal nemesebb erkölcsi tulajdonokat ismerünk, hogy sem föltegyük, hogy egy az európai civilizáció által ennyire elismert erkölcsi eszme, minő a zsidók emancipációja, elméletileg reakción tárgyává válhatna. Az elmélet ezen, emberi, és igaz, és eszmei köztünk mi is azokhoz, kik ezen nyilatkozat eszméjét üdvözlők.

Hanem e perczen túl fontosabb kötelességeink állanak elő hazánk s nemzetünk iránt mint valaha; mert ezen bármily idősnek nevezhető intézkedés minket nem kedvező időben talált.

Birtokainkat a forradalom megrongálta, két évi produkción az akkori pénzek megsemmisítése által tönkre ment. Az addig szokatlan adó egyszerre esett vállainkra, a váltótörvény, s a háborús idők miatti pénzihiány ezeket juttatott az uszárások kezébe. Az álladalom maga üzven az államgazdaság apróbb részleteit is, a középítkezések, közlelmzés, becsdíté a vállalkozók, midőn a kimerült nemzet képtelen volt vállalkozni, s az udon nyílt pénzeszatornát egyenesen ezeknek zsebébe fordítá, s ezek többnyire az izraeliták.

Kereskedelmi utaink nincsenek, bankjegyeink, hitelpapiraink nincsenek, az adó maga mind bajosabban gyűl össze, mert nincs sem pénz sem hitel.

E helyzet megfontolása bővebb magyarázatot ad aggodalmunkról, hogy sem szükséges volna nézetünk és indokaink részleteit formulálni.

Üdvözljük elméletben a zsidók emancipációját, de figyelmeztetjük a magyart, hogy egy hajszálon áll nemzetiségünk felett a damoclesi kard.

El fognak menni önk házaikhoz, kinálják olcsó pénzzel. Azok, kik most 100 pcentre adnak kölcsön, adni fognak majd önöknek 3—4 százalékra, önk aláírják a váltót, melyet az alkukor megfogszabítani ígérnek, de mely ígéretet elfognak feledni majd ha a váltó lejár. Önk nem fizethetnek, önök a börtön gyalázata éri, birtokukat elkobozzák, hitelezőjük megveszi féláron, és e félár által pénzen kétszáz négy pcentet fog nyerni!

Elmennek önökhez; s azt fogják mondani: eh miért nyomorog, a ki urnak született? Önök földbirtoka százezer váltó forintot ér; im a cseléd mily drága, a gabona mily olcsó, ön nem vesz be birtokából ezer pengő jövedelmet, ha eladná e birtokot negyvenezer pengőért, s beülne Kolozsvárra, ott igen biztos állásu kereskedő házak kivennék tőkepénzt 10 pcentes kamatra, ön négyezer pforintot kapna, míg most csak ezeret kap. Es a számítás nem hamis, mi városokba költözünk, hátunkra veszszük birtokunkat, s lesznek magyarokat élelmező városok, de hol lesz aztán Magyarország?

Elmennek a szegény felszabadult viskójába „Vasizika — mondják neki — arezod jól néz ki, sőt hizni kezdettél mióta pá-

linkát iszol; te most szabad vagy mint a nemes emberek, jó volna ha szebben öltözködnél, ha nődnek selyem ruhát vennél. En adok hitelbe pálinkát, sógórom selyem ruhát; megadod mikor lesz, kamatjába dolgozni fogsz.” stb.

De miért írjuk a jövő napok genre képeit? Az észlelő mindent beláthat, s reméljük, hogy a nemesség és nép észlelni fog.

Urak, hölgyek! ha a nemzeti divatot behozták, hozzák be vele az egyszerűséget, dobják félre azon haszlatlan arany és ezüst csipkéket, s vásároljanak azok helyett, a mennyiben kész pénzök engedi, oly fényt ruházatokra, a minek szükség esetében értéke van, s nem olyat mi elszakad. Öseink öltözetének gombjaiban s bogláraiban a nemzet oly értéket birt, melyet viharos időkben igénybe lehetett venni. A magyar öltözet díszét nem a kelme, hanem a mindig használható ércz és drága kövek tették, s így maga a ruházat is némileg nemzeti vagyon volt.

Ha asztalokat adnak önök, ne hozzák oda a külföld borait s nyálánságait. Elég jó volt azon magyar konyha, mit kerteink állottak ki, elég szép az asztal, melyen saját hegyeink borai pirosoltak.

Sőt urak, hölgyek! még a mindenek fölött szent hazának se áldozzanak önök uszárára fölvert pénzből, mert mi lesz a haza fogalma, ha önök a hitelezők kiverik birtokaikból?

Bocsássanak meg nekünk, sokkal kisebbek vagyunk a nagy nemzetben, hogy sem illetékeseknek érezzük magunkat arra, hogy atyai tanácsokat osztogathassunk; de mint gyöngye idegetző emberek, mindig előre s lázason érezzük a nehéz idők közeledését, és rettegünk attól, hogy az anyagi megpróbáltatás reánk nézve legválságosabb lesz.

Az erdélyi Múzeum-egylet tudománya s ülése. Minden igaz magyar, kinek nemzete művelődése szívén fekszik, örömmel vendü a hírt, hogy Múzeum-egyletünk február 25-én megtartá legelső tudományos ülést. Erdélyben e jelenetet üjdonságnak is mondhatjuk, reánk magyarokra nézve, a mennyiben eddig a közismeretek terjesztése egészen magánérőkre volt hagyva, s a tudományosság nem volt ugyszóval innepélyesítve az által, hogy az eszmék a tanoda falain kívül is szóbeli előadással terjesztessenek.

A tudományt ültet megnyitó elnöki beszédet fennebb közzöltuk, mit azonnal Torma Károly derék hazánkfi archeologiai vizsgálódásának felolvasása követett, mely nemcsak a tudomány terjesztésének becsével birt, de mely mint az összes európai e szakbani tudományosságot tovább lendítő, felfedező nyomozódás, sokszoros beccsel birt, s illetékes volt arra, hogy ezen egylet oly fontos tud. ülésein a legelső felolvasás tárgyát tegye.

Torma Károly mindjárt felolvasása kezdetén nagy elismeréssel nyilatkozik az erdélyi századok érdeméről az archeologiai kutatásokban, s jelesen névszerint kiemeli e nemzet két derék szaktudósát Müller és Ackner urakat, kik Erdély dőli részének régi földirát archeologiai nyomozódások alapján lehetőleg kitisztázták, azonban ök, valamint az összes európai szaktudományosság sem ismert Erdély északi részén Alsó-Ilosván és Szamosujváron kívül több római telepet. Most Torma Károly i telep létezését derítette fel. Előadása azonban a többi telepre is vonatkozott, s ismertetését mindjárt Alsó-Ilosván kezdé, s erre vonatkozólag öt feliratot ismertetett, Szamosujvárról kettőt, és végre Kósaljáról tizenegy darabot.

E feliratokból a régi milliáreknek a mostani mértföldekkel összehasonlítása mellett következett Torma, hogy a Peutingeri-féle földabroszon levő Patavissza a mai Kolozsvárhoz, Napocsa Szamosujvárhoz, Optationa Alsó-Kósaljához, és Largiana Alsó-Ilosvához volna helyezendő; az incriptiókból kitűnik az is, hogy az „ala II. praetoria“ Szamosujvárról, a „cohors I. britannica“ Szamosujváron, a „cohors I. britannica milliaria“ Alsó-Kósaljában, végre a „cohors I. britannica milliaria“ és a lovasokból álló „ala I. tungrorum frontoniana“ Alsó-Ilosván állomásozott.

A felolvasó megjegyeztetni kérte, hogy ő nem tudományos értekezést, hanem csakis „archeologiai közleményt“ kívánt tenni, melynek célja az archeologok figyelmét e tárgyra vonni. Az ismertetett feliratok kiváló fontossággal bírnak archeologiai tekintetben Erdélynek a romaiak alatti geographiájára s chronológiájára nézve.

Ez volt az első értekezés tárgya, mely a mint említettük, roppant fontossággal bír azért, mert egy egészen ismeretlen római telepet fedez fel, s rámutat egy térre, hol az archeologok fontos nyomozásokat tehetnek.

Értekezése végén kitér a felolvasó a Múzeum helyiségének elrendezése érdekében azon észrevétel megtételére, miszerint igen szükséges volna, hogy az epigraphiai emlékek időrend szerű elhelyezésére alkalmas arcade-ok, ives csarnokok építtessenek, melyeknek hiánya a magyar nemzeti Múzeumnál is Pesten igen érezhető. Bejelenté egyszerűsind indítványát ily epigraphiai emlékeknek egyesestől kinyerhetése iránt, addig is hivatkozik hazánk azon lelkes fiaira, kik ilyesekkel bírnak, hogy azokat Múzeumunk számára beküldjék.

Végezven ezen tárgyat, egy Erdélyben talált Mythras emlékkő fotografiai rajzát mutatta be a gyűlésnek, röviden magyarázván a Mythra titokteljes cultusát, s figyelemztetvél felemlítvén, hogy ez a mythra-kő Erdélyben már a kilencz edik. Ezt 1859-ben szeptember hóban találta Tordán polgármester Nagy Miklós ur, ki azt igen sok általa ott talált római emlékekkel együtt már Múzeumunknak át is adta.

Elnök önmaga által az egylet öre Brassay S. szőlített fel bejelentett természettani értekezésének felolvasására, ki is kijelentvén, hogy értekezése terjedelmesebb, hogysam akéso idő miatt azt bevégezhesse, ajánlatosabbnak véli, ha fél értekezés helyett Gyulay Pál egész, de rövidebb értekezése olvasatnék fel.

Ezen ajánlat helyeseltetvén, Gyulay Pál kezdé olvasni: „Adalékok a népköltészethez“ czim alatti értekezését.

Ezen érdekes kis értekezésből lapunk jövő számában tüzetesebb kivonatot közlendünk, most csak annyit jegyzünk meg, hogy az egy néhány népköltemény ismertetését tárgyalja, melyeket értekezé Erdélyben a nép ajkáról vett át, s melyek közül néhányban feltűnő költői felfogás tűnik ki; az ismertetett darabok egy része egészen ismeretlen az ily nemű gyűjteményekben, más része Erdélyi által már közre volt ugyan adva, de sokkal töredezettebb alakban; a mi ott mondhatni egy névsor, itt a nép költői szelleme felruházta s szabatosította.

Az országos gazdasági egylet borászati bizottmányának körútja. (Folyt.) — Gál János ur szőlőgazdasága. Küküllővár és környéke. Törökhegy. A mi hazánk összes értelmiségénél mélyen érzett szükség, keveseknél jó utba indított kezdemény, borászatunk regenerációjának üdvös munkája, Gál János urnál csaknem véglegesen befejezett tény. Gál János ur 18 hold szőlőt mivel, kevés különbséggel az elkülönítés rendszere után beállítva. Külön táblákba osztvák szőlőfajai. A táblák egy része mennyiségrei számítással bőventermő nem kényes természetű szőlőfajokkal, más része nemes bort adókkal, bakator, somszőlő és rislinggel (a leánya szőlő tábla munka alatt) míg egy külön osztály a legkedveltebb asztali szőlők festői csoportját tárja fel előttünk. Mekkora áldozatot, kitartást, főtörést és költséget kellett e remek ültetvények beosztására, rendezésére fordítani. Mibe kerülhetett, a mi vegyes ültetésünk elszórt tökélt rendre és egyenként kiemelni helyünk-ből s külön fajtáblákba beosztani? valóban ily kitűnő szorgalom s rendezés előtt kalapot kell emelni.

A mostoha időjárás következményei a csávási s mikesfalvi hegyeken is érezhetőek voltak. Bővön termett a boros tábla — közepes termés adott a süm és járdovány, keveset a bakator. A bakator általában mindenütt díszlik a küküllői vidéken, a hol természetik, s jó évben tökéletességbe megyen. Rendkívül buján teremnek az Isabella fajok, 50—60 gerezdet olvastunk meg egy tőken. Gál János ur bornak szüreteli le termését. Bora itt is fanyar, éremlyítő, valóságos patikai szer.

Önkényt következik, hogy az elkülönítés rendszerével termelt szőlő külön szüretik. A külön fajokból lefejtett még fiatal borokat egyenként vettük birálat alá, következő sorozat állított meg. Boros szőlő bora gyöngye, Járdovány-jeles, Kőver-szeszes de nehékes, Som és Risling felséges. Isabella nem vétetett fel a sorozatba.

A barátságos lakomára egybegyűlt számos vendég és úgybarát, a mint szokott magyar jó kedve felülkerekedett — csak is somszőlő borával maradt — anyaföldünk e becses termékével a miért keble mélyében melegen érzett, egyetünk n. m. elnökre, alelnökre, egyetünk virágzására s a miért minden szív együtt érez, ha ánk jobb napjaira lelkes köszöntéseket mondott.

Mikesfalván fölötté kedves meglepetés várt reánk. Itt volt ugyanis szerencsénk találkozni a lestvér szász nemzet gazdasági egyesülete küldöttével, a derék Malmer és B. tanár urakkal, kik éppen mint bizottmányunk a küküllői borvidéki állapotok megvizsgálására voltak kiküldve. Mi egy hazai tekintélyes egylet időszerinti képviselői, mi részesültünk azon örömben, hogy tíz évi fájdalmas elszigeteltség után a nemes szász nemzetnek, melylyel századon át együtt éreztük buját örömet közös hazánknak, egy hivatalos küldöttségével barátságos kezét szoríthattunk, s felede a multat, közös boldogulásunknak köz-erővel eszközölésére megújított frigyét köthettünk.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— A moratorium megszüntetése. A cs. k. magas pénzügyminisiterium febr. 16-ról kelt rendelete szerint az Erdélyben hatályban levő moratorium f. évi július 1-vel végkép megszüntetik.

— Széplaki Petricevich Horváth Albert Udvarhelyvidék főnöke, mint szent István- király-rend lovagja, bárói rangra emeltetett (N. Nachr.)

— Erdély nagy fejedelemségben a földtehermentesítés végrehajtását illetőleg 1859-diki solaris év végeig terjedő kimutatások szerint, urbéri kárpótlás végett 5295 bejelentés nyújtott be az országos bizottmányhoz. Ezen bejelentések 39-et kivéve már mind verificálva és liquidálva vannak. Ezen megoldott munkálatok 12,707 birtoktömeget, 164,205 telek után 1,549,818 hold és 62 $\frac{1}{2}$ ööl földet s 48,810 frt és 36 kr-nyi megváltott szolgáltatmányt foglalnak magukba. — A volt földesuraknak kárpótlási tőkétől kifizetett 28,917,497 frt 24 $\frac{1}{2}$ kr, tőkésített kamatul 7,332,896 ft 4 kr, legmagas megkegyelmezésben részesült földesuraknak 128,699 frt 19 kr. — Kifizetés végett a földtehermentesítési pénzalaphoz 1859 végeig következő összegeket utalványoztaták:

1. Rendes urb. kárpót. kézp. 6 rátaban	3,588,559 ft 9 $\frac{1}{4}$ kr.
2. Rendkívüli kézpénzbeli urb. kárpót.	1,080,467 „ 58 $\frac{1}{4}$ „
3. Kamat-résztorlesztés:	
a) Kötelevényekben	3,645,300 „ — „
b) Kézpénzbe kiegy. összegek	25,666 „ 56 — „
Összesen:	3,670,966 „ 56 — „
4. Tőkésített kamathátralék:	
Kötelevényekben	5,518,440 „ — „
Kézp. kiegy. összegek	105,262 „ 46 — „
Összesen:	5,623,702 „ 40 $\frac{3}{4}$ „
5. Tőkésített kamathátralék:	
bánkereset alatt álló birtokok után	125,702 „ 51 $\frac{3}{4}$ „
6. Kárpótlási tőke, törvényszéki utalványozás folytán	16,593,143 „ 34 $\frac{1}{2}$ „
Összesen tehát:	30,682,583 „ 10 — „

A tized kárpótlást illetőleg 1859 dec. végeig 1093 bejelentés történt 3205 birtokról. Némely tizedjogbirtokok rövid határidőt kért a bejelentések beadására, s általában e határidő, mely 1859 decemb. végeig volt kitűzve, belügyminisiteri rendelet által megnyújtott. (A szébeni hivatalos lap után.)

— A szamosujvári takarékpénztárnak 1859-idik év dec. végéveli állásáról szóló kimutatás. Bevételek osztrák értékben: 1) szeptember hóról maradt a pénztárban 710 frt 69 kr. 2) Két betevő betétele összesen 35 frt 53 kr. 3) Az illetők által tett tökébeni visszafizetésben — frt — kr. 4) Bevett kamatokban, és activ capitálisokban 40 frt — kr. 5) Kezelési bevételekben 1 frt 8 kr. — A bevételek summája: 757 frt 30.

Kiadások k: 1) Visszafizetésben az illető feleknek tőkében 102 frt. Ezek kamataiban 50 $\frac{1}{2}$ kr. 2) Kamatra kiadott capitálisokban 400 frt. Ezek kamataiban 50 $\frac{1}{2}$ kr. — A kiadások summája 502 frt 50 $\frac{1}{2}$ kr. 3) E szerint marad 1860-dik év január havára áthozandó készlet 254 ft 79 $\frac{1}{4}$ kr. A bevételi summával egyenlő 575 frt 30 kr.

Szamosujvart, január 1-jén 1860.

Báránypénzt. és Csauh ellenőr.

— N. Enyedről írják nekünk, hogy ottan febr. 14-ig három tánczvigalom tartott meg, u. m. a kereskedői segéd-

társulat, az olvasó-társaság által határozott két tánczvigalom elseje és a 11-én tartott „fiatalsági dalidó”, melyek közül a két első népetlen volt, míg az utóbbira (jövendeleme a könyvtár gyarapítására szánva) 300 darab 70 kros jegy kelt el, s a tánczvigalomban szép számú közönség vett részt. A társaság az Aranyos, Maros és Kukülló mentéről és Hegyalja vidékéről gyűlt. Alig lehetett egy pár nem-magyarba öltözött nőt látni. Szünóra alatt t. N. K. ur vezetése alatt egy műkedvelő társaság mulatott a közönséget a „Szózat” (zene s dal kíséretében) s egy quintettel a „Sevillai borbélyból”.

— Zalaegerszegi ügyvéd t. Lengyel Károly ur lapunk 9-dik számából értesülve, hogy a háromszéki egyházközség, bukuresti tanuló ifjak segélyezésére aláírás íveket bocsátott ki, szerkesztőségünkhez 3—három új forintot küldött be kézbesítés végett. Midőn testvérházak a nem gondolkodású fiának részvételeért nyilvános köszönetet mondtak; egyszersmind a fennírt összeget elküldöttük unit. esperes Kis Mihály urhoz, hogy ezt az illetőknek kézbesítse.

— Előttünk kiválólag kedves jelenlég, midőn falusi községek földmivelő népet látjuk ébredezni. Közlebből Makfalváról vesszük azon öröndetes értesítést, hogy az ottani székek ifjúság, főként a helybeli ref. rector, Pálosi Sándor, és az ottani Wesselényi-féle előiskola tanítója Albert Márton urak indítványára, olvasó együletet alakított. Eddig 32 darab könyv van az együletnek, s járátja a „Vasárnapi újság” és „Politikai Újrságok”. Az ifjúság maga közt bíró és jegyzőt választott, kik a tagok kihágását büntetik, s jegyzőkönyvet visznek eljárásukról; a büntetés alá eső bűnök: a káromkodás, részegség, és a templom elhanyagolása. Követésre méltó példa. Ugyan csak Makfalván farsang végén egy közöcsülő tánczvigalom rendeztetett, melynek jövedelme az ott újra építendő reform. templom javára fordították. A tánczvigalmat Bereczki Sándor ur szomszéd falusi birtokos rendezte; bejelentő jegyek ára egy forint volt, s szép közönség vett részt vallás és nemzetkülönbség nélkül. A vigalom ottani haszonbérő Szentkivics Lukács ur házában tartották, ki katolikus léte a reform. templom iránt annyira érdekelt volt, hogy nemcsak szobáiból kiköltözött, s ingyen adta át használatra a vigalom alatt; de az ingyen belépti jegyeket sem fogadta el. Szünét alatt a makfalvi székek ifjúság éneklés szabatosán „Kölcsöy” himnuszát, s végül a helybeli lelkes és a bátrrendező nyilvánosan megköszönék a vendégek részvételét.

Nemzeti színház. — Szombat február 25-dikén „Hunyadi László” opera 4 felv. írta Erkel F. E. dalművet közönségünk meg egyszer sem hagyta népes részvét nélkül, most annyival kevésbé, mert régiótai kegyence Follinus jutalmára adatott, kinek „Hunyadi László” még mind debut szerepe. Erzsébetet most Szorahelyi Nelli adta, miután az e szerepben oly jeles Ferenczi Izabella eltávozott a társaságtól.

Vasárnap febr. 26-kán. „A vén bakancsos s fia a huszár” vig népszimű Szigetiől. Ezen darab, melyben semmi alapszemély nincs, azáltal bír érdekléssel, hogy egy pár jó genre-képet ad, minő a vén bakancsos és Friczi. Az utóbbi szerepben Szabó József színigazgató mint vendég lépett fel. Ő azonban e szerepet nem tudta úgy állítani elő, hogy comical hatással bírjon; rendkívüli bárgyúsága inkább szánalmat gerjesztett. Sch. Minka Lidi szerepében nagy elevevességgel, s ügyes természetességgel működött. Ily nemű szerepekre sikerrel alkalmazható, kivált ha studiumot fordítana szavalatának s hangejtésének szépítésére, finomítására.

Hétfőn febr. 27-én két kis vigjáték, u. m. „A Szinész és a Legjobb az egyenes út. Az előbbi igen élénk és mulatótókis francia vigjáték előadása a legsikerültebbek közé tartozott, minthogy kicsiny személyzet által a társaság legjobb tagjai vettek részt benne, kik szerepek helyes felfogásában s előadásában egymással versenyeztek. Polakovicné (Dumesville), Follinusné (Luiza), feltűnően jól játszottak. Gyulai (Dupois), Paulai (Alfred) szintén helyőken voltak. A másik vigjátékban Szabó Krumm Ilyés szerepelt oly ügyesen adta, hogy Egressi mellett megállhat; Simonyi nem igen tudta szerepét, s az előadás nem birt kellő élénkséggel.

Kedd febr. 28-án „Lecouvreur Adrienne”, dráma 5 felv., írták Scribe és Legouve. A czimszerep Polakovicné nagy hatással játszta. Paulai (Maurice), Komáromi (Chaseud abbe), Gyulai (Michonet) szerepében helyőken voltak; de aztán a mellék-személyzet igen igen gyenge lévén, rontotta az előadás lehetőségeit.

Politikai hírek.

— A francia politika fordulata felőli hírek nem látszanak valószínű. Maga az „Ind. belge”, mely pedig e híreknek első közlönye volt, igazoltnak találja most azon föltevést, hogy a francia kormány a sz. szék irányában magatartásában teljességgel nem kész tágni, s hogy nem ijed meg azon fenyegetésektől, melyek hatását sokan vagy már bekövetkeztettek, vagy késztelenül bekövetkezendőnek tartják. A francia cultus-és belügyminiszterek köriratai tényleges bizonyítványok arra nézve, hogy a tuileriák kabinete Rómával szemközt távol van az engedéstől, annyira, hogy a francia clerus ellenállását még erőhatalommal is kész megtörni. Pillanati mérséklése s ovatosága által kettős elönyt kíván elérni: egyrészt hatni akar Anglia határozataira Savoyát illetőleg, másrészt minél feltűnőbbé tenni, hogy csupán a pápai kormány oka minden bajának. A „Const.” legújabb cikkében, melynek czíme: „ki a hibás?” ezt nyíltan kimondja, állítván, hogy a jelen helyzet so a szard dicsvágynak, se a francia beavatkozásnak, hanem egyedül a római udvar politikájának s annak tulajdonitandó, hogy az a császár és kormány tanácsait nem fogadta. Elap azonban még nem mondott le azon végső reményről, hogy a sz. szék tekintetbe veendi az eseményeket, s nem fogja akadályozni az általános kiengesztelődés művét.

Páris, febr. 21. Billault belügyminiszternek egy körlevele megjegyzi, mikép idején van, a római kérdés alkalmából igazságokra tett kísérleteknek véget vetni; a miniszter a megyefőnököknek meghagyja, hogy a törvény értelmében, az államtanács engedélye nélkül irt röpiratokat terjesztését, valamint a szószékről történő visszaélést tiltás meg, s azt ajánlja nekik, hogy ez alkalommal a mérséklettséget szilárdsággal párosítsák. Szerinte, a császár békét s vallás-szabadságot akar.

— Párisból írják egy berlini lapnak: „Felőlő az, hogy

jelenleg itten Párisban kevésbé irtóznak egy Németországi híraborutól, mint a villafranciák békét megelőző időben. A néptömeg s főképp a munkások harcias tűzbe jönnek csupa képzeletre is a rajnai harcoknak, s a diákságnál bizonyos idő óta úgy beszélnek arról mint önként érthető dologról. Hírlík azt is, hogy a hadügyi miniszterumban bizonyos földabroszokat és terveket kellő számmal rajzolnak.

— London, február 21-dikén Disraeli az alsóház tegnapi ülésében következő módosítványt terjesztett elő: A ház ne vizsgálja meg addig a kereskedelmi szerződés által eszközölt vámtarifa-változtatásokat, míg magát a szerződést el nem fogadta. Gladstone kincstári kancellár védi azon utat, melyet a kormány a kereskedelmi szerződés megkötésében választott. Cairns és Fitzgerald védelmezik a módosítványt, a fő ügyvéd ellenzi azt. Lord John Russell a módosítványt alkotmányosnak találja. Az erre következő szavazásnál 230 szavazott a módosítvány mellett, 293 ellene volt, s e szerint miniszteri többség: 63 szavazat.

A felsőházban Derby lord kijelenti, hogy a felsőház tényleg megfosztva látja magát az eszközöktől a kereskedelmi szerződés megvizsgálására. Az ítúosan és elhamarkodva kötött, Pitt részletesen közölte volt az ő szerződését; a szerződés Franciaországban is népszerűtlen. Granville lord viszonzozza: Pitt csak Franciaországgal alkudott; a mostani kereskedelmi szerződés az egész világra alkalmazható. Earl of Grey rosztalhatónak találja, hogy Angolország tíz évre meg van kötve a kereskedelmi szerződésre nézve.

London, febr. 22. Az alsóház tegnapi ülésében Polk azon kérdést teszi, ha vajon a francia kabinetnek Cowley lordhoz intézett közlése aképp hangzott-e, miszerint Franciaország Savoyát kívánja azon esetre, ha Közép-Olaszország Piemonttal egyesítenék. — Russell lord a választ a jövő hétre halasztja, midőn Kinglake-nek Savoyára vonatkozó indítványt fog tárgyalni. — Palmerston lord egy kérdésre válaszolva kijelenti, mikép mindkét állam, — mind Francia, mind Angolország — egy pótlék-szerződés által módosításokat indítványozhat a kereskedelmi szerződésben; azonban a másik fél nem köteles azokat elfogadni. — Duncan egy oly tartalom módosítványt terjeszt elő, miszerint a ház kárhoztatja a deficitnek a bevétel kevesbitése által szaporítását s a jövedelemadó fölemelését.

Duncan e módosítvány által — mondja „B. H.” az angol költségvetési tervnek mindenestre legnépszerűtlenebb s így talán leggyöngébb oldalát, a jövedelmi adó ügyét támadja meg. A toryk helyzete azonban annyira nem szerencsés, hogy még ezen miniszteri győgye ellenében sem bírnak erős állást foglalni, s bár a módosítvány által valóban sikamlós ténnyé tereltek a vitát a kabinetre nézve, mindamellett is valószínű, hogy azon maguk fognak megcsuszamlani. A bejelentett módosítvány a deficitnek a bevételek csökkenése általi növelése s a jövedelmi adó fölemelése ellen van irányozva. Immár az angol nép idegenkedése a jövedelmi adó elvétel általános tudva levő ugyan; ámde miután a toryk nem az elvet, hanem csak az adó tételeit tevők megtámadásuk célpontjává s ekként elismerék, hogy a fedezendő deficit irányában azt öök is épp oly kevéssé nélkülözhetnék mint a jelen kormány, ez által a vitának mondhatnók már előre letörök élet, s újabb valószínűséget kölcsönöztek azon hiedelmeknek, hogy ugy az előleges mint a végsőstában nem részükre fog hajolni a győzelem.

— Turinban nemcsak a bekeblezést, hanem annak következményeit is szemügyre vevék. A mint híre érkezett, hogy a sz. atya egyházi villámai akarja sujtani Victor Emanuel s tanácsosait, azonnali ügyvédekől egy biztományt neveztek ki, mely megítélje, hogy ily esetben mily törvény alkalmazandó, s e biztomány a maga vizsgálatában azon eredményhez jutott, hogy az excommunication az államfő ellen csak úgy hajtható végre s tehető közzé, ha az királyi exequaturral van ellátva; a mely pap ezen forma nélkül azt közzé tenné, perbe fogathatik, sőt még halálos büntetést is szenvedhet. Vajon a szard államfő adand-e exequaturt azon kiátkozó levélnek, — mely a szard királyt sujtandja? —

Rómából febr. 14-ről írják a „Jorn. des D.”-nak: Egy, a Vaticanban három nappal ezelőtt tartott congregatióban elhatározták, hogy a szard királyt ne excommunicálják.

Róma, febr. 14. A pápai hadsereg Perugiaában levő idegen ezredeiből az átszökések Toscanába mindinkább szaporodnak. Schmed tábornok rögtön-bírságot hirdetett. Ennek következtében Perugiában a mult vasárnap két, tegnap pedig öt elfogott szökevény lövettet agyon.

— A „Kreuz.”-nak egy levelezője jelenti: „A turini angol követtségnek egy tagja a napokban Rómában volt a végett hogy a pápa s Antonelli bíbornoknak előterjesztéseket tegyen. IX. Pius nagy tartózkodást mutatott; ámde a bíbornok rendkívüli élénkséggel mondták ki, hogy bármi néven nevezendő engedelmeket nem fognak tenni, valamig ő az ügyek élén áll. Továbbá írják még Rómából: „Az itteni egyetem az ismert lázadás jelenetek következtében be lőn zárva, s a tanulók szám szerint 633-an, felirátot intéztek Victor Emanuelhez, a melyben kifejtik a zavargásnak indokait szolgált körülményeket.

Ugyanazon levelező beszéli, hogy Chambord gróf IX. Piushoz levelet írt, a melynek tartalma rendkívül tetszhetett a sz. atyának, mivel sajátkezűleg válaszolt rá s az idősb Bourbon-ág fejének a sz. székől Franciaország királyaira ruházott „legkérésztényebb király s az egyház legidősb fia” czimet adta volna.

A piemonti hadügyminiszterium 34,000 pár cipőt és 100,000 nyakkötőt rendelt meg. A fegyverkészítések Turinban, Bresciában és Pármában lehetőleg siettetnek. Élelmezési raktár állittatik legalább egy óra való ellátással 120,000 ember és 24,000 lo számára.

Milano, febr. 19. A király milanoi fényes fogadtatásában a „Triester Ztg.” levelezője sok lármát, kiabálást hallott, számtalan háromszínű lobogót látott, de a valódi lelkesültségnek legkisebb nyomát sem találta. A porta orientale-nál természetes virágokkal ékített diadalív állta savoyai ház czimerével; a királyi várnál levő bemenet szintén igen gazdagon volt feldíszítve, lobogókkal, zászlókkal s jelvényekkel ékítve. A többek közt Velence lobogója is ott állt a sz. Márk oroszlánal, de gyászfátyal borítá, melynek láttára a király, mint írják, azon nyilatkozatot tette, hogy e leplet igyekezni fog minél hamarabb levenni.

Cavour gróf f. hó 18-iki tudósítás szerint Milanóból Turinba visszaérkezett. Mióta a gróf a miniszteriumba visszatért, a hadi hírek mindinkább előtérbe lépnek, írja a főnebbi lap, s itt senkinek sincs legkisebb kétsége is a felől, hogy a háború ismét kitör nem sokára. Hogy a piemonti kormány minden békére törekvő szabadkozásai dacára másnemű terveket forral agyában, ezt elég világosan elárulják egyebek közt Cavournak a velencei menekültek biztományi elnökehez, Corrier grófhhoz intézett szavai, melyekben szerencsét kíván ennek minél hamarábbi visszatérhetőségéhez s azon reményét fejezi ki, hogy a jövő évi karneval igen vig fog lenni Velencében s reméli, hogy annak örömeiben maga is részt vehet.

A hadkészülődés, szervezés oly nagyban foly, mintha az egész világ meghódítását terveznék. Turinból jövő utasok állítása szerint az ottani „la Veneria” arzenalban az eddigi személyzetten kívül 990 új munkás van felvéve, a kik éjjel-nappal dolgoznak és pedig oly sietséggel és erélyvel, hogy ebből bizony következtethetni, mikép Szardinia nagy dolgokon töri fejét. Mint mondják, husz üteg vontószerű ágyújuk már készen áll s ezeket Lombardiába fogják indítani. A „Diritto” azonban ennyi készülődéssel még nincs megelégedve s általános népfölgyerzést kíván, mint védelmi hadfolytatáshoz illik, mely szerinte kikerülhetlennek látszik. — A francia hadsereget — dacára a „Moniteur” ellenkező állításainak — folyvást erősítik, szóval: Hannibal ante portas — mond a triesti lap.

Nápolyi febr. 14-kén kelt tudósítások szerint, Pianellnek a római határszélen álló seregében, politikai ok miatt két száz altisztet és katonát fogtak be, kiket részint Favignana és Pantellaria szigetekre, részint Clino nevű erős várba deportáltak. — Nápolyban, mint mondják, egy a francia császár (mások szerint Ferencz király) élete ellen szövetkezett összeesküvésnek jöttek volna nyomába.

— Azon hirre vonatkozólag, mely szerint Thouvenel egy sürgönyt intézett Bécsbe, hogy Ausztriát Velencére vonatkozó ígéreteire figyelmeztesse, az „Ind. belge” azon nevezetes körülményre emlékeztet: hogy a Russell lord által az olasz kérdést illetőleg a parlament elé terjesztett okmányokból az derül ki, miszerint Rechberg gróf határozottan kijelentette Loftus lordnak, hogy: „Ausztria semmi kötelezettséget sem vállalt arra nézve, hogy Velencének nemzeti kormányzatot és nemzeti intézményeket adjon, mig másfelől Walewski grófnak a villafranciá eseményeket illetőleg, Cowley lordhoz tett jelentésében határozottan ki van mondva: „az ausztriai császár megígérte Napoleon császárról felségének, miszerint Velence belkormányzatát illetőleg oly intézményeket hozand be, melyek e tartományt nem csak boldogá, hanem elégedetté is képesek lesznek tenni.” Thouvenel legújabb sürgönye kétséggel ezen ellenmondásra hivatkozik.

Velencéből e hó 16-dikáról írják az „Oestr. Ztg.”-nak: „Néhány nap előtt némely közép-olaszországi szabad-csapatheliak ismét határsértést követtek el. Egy csendőrségből s sorkatonaságból álló osztrák őrség vonult el ugyanis Concordiától nem messze a modenai határ határához, melynek őrzése és fölügyelése vost földadata Hirtelen mintegy 50 csabad-csapatheli jelent meg körülbelül hason számú nép kíséretében és fölhívták az őrséget hozzájuk átszökni. Természetesen az őrséget visszautasította; mire a szabad-csapatheliak átlépték a határt és az őrséget néhány száz lépésre követték. Rögtön erősítés vonatkozó össze, mely a modenai határra nyomult. De a szabad-csapatheliak már ekkorra visszahúzódtak.

Nápolyból írják a „Times”-nek febr. 11-ről, hogy a nápolyi hagsereg desorganisatioja, különösen azon csapatokban, melyek a határon állanak, nem vonható tovább kétségbe. A minden részről érkező tudósítások erre nézve összhangzóak, és lehetséges, hogy Nápoly bennszülött katonaságában már nem sokáig bízhatik. E levél tömeges elfogatásokról beszél a hadseregben, s undorító torturákról, mikkel vallomásokot csikarnak ki. A Szeiciliát illető amnestiából mindaddig semmi sem lett.

Ancona, febr. 10. Innen írják: Városunkban tegnap ismét mozgalom volt. Számos zandár és rendőrkatoná czirkált az utcákon, mert a város legjelentényebb helyein nem kevesebb, mint tíz kitűzött háromszínű zászlót találtak a savoyai keresztel ékesítve. A hatóság a szorgosabb utánjárás után sem tudott a tettesek közül csak egyet is fölfedezni. A helyőrség körülbelül 2000 emberből áll, kik részint bennszülöttek, részint svaicziak és nemetek.

Florence, febr. 13. Az „Allg. Ztg.” írja: „Ricasoli tegnap és tegnapelőtt ismét olyan két napot élt át, melyek megilletik az uralkodás édeségeit. Mint két hét előtt Livornóban, tegnap a luccai, s a többi ezen compartimethoz tartozó városokbeli (Pescia, Viareggio stb.) nemzetőrségnek adta át a fölszentelt zászlókat. Már a megérkezése utáni szombaton tartott a luccai néphez beszédet a királyi (hercegi) palota erkélyéről, melyben egyebek között azt mondta, hogy a hová megy, mindent úgy érzí magát, mint egy család körében. „De ezen családnem áll csak magukból a toscanaiakból, hanem csupán ama tízenkét millionyi népből, mely Victor Emanuel kormányja alatt erős királyságot fog képezni, hanem mindazon emberekből, kik az Alpesektől a Faro-ig laknak. „Este ki volt Lucca világitva, s a „Monitore” azt írja, hogy Ricasoli a színházban nagyszerűen megünnepeltetett, mert nevét együtt kiabálta és éljenezte a nép Victor Emanueléval, s Napoleonéval. Tegnap, midőn a zászlókat a nemzetőrségnek átadta, ezen szavakkal fejezte be beszédét: „Isten megáldja a nemek lelki népeket, ezen Isten esküszünk, hogy Olaszországot megszabadítjuk és függetlenné tesszük. Boruljunk le, és kérjük őt, hogy fogadja el ez ünnepélyes esküt, áldja meg fegyvereinket, s tegye legyőzhetelenné azokat mindaddig, valamig ezen szent jelvény alatt harcolunk Olaszország függetlenségéért és szabadságáért.” Az egész beszéd harczháborút lehel, valamint maga Ricasoli is bizonyosnak látszik tartani a győzelmet, midőn ilyen szavakat mond: „Mi özszeszámítjuk magunkat: vannak fegyvereink, karjaink és van bátor szívünk. Ki rabolhatja el tőlünk függetlenségünket, ha mi nem akarjuk?” A mindennapi eseményekről itélve nem volna lehetetlen, hogy a valóság még is jóval hátrább maradjon Ricasoli tüzes szelleme mögött. — Az a híre, hogy Buoncompagni nemét Florenczbe jő, s az itteni hadcsapatoknak ünnepélyesen fog zászlókat átadni. A középolaszországi különböző nemzetgyűlések összehívásáról ismét beszélnek. Turinból írják, hogy

inkább biznak Napóleonnak mint valaha s szilárdan hisznek, a közel háborúban.

— Posen, febr. 14. Az „Allg. Ztg.“ írja: A szorosban le nyelvi törekvést demonstráció szemmel láthatólag növekszenek a mi tartományunkban. Az önkéntes elve tetszik a lengyeleknek s már is merész reményekkel kecsegtetik magukat annak alapján. Tegnap nagy halotti ünnepély tartott Skrzyneczki volt lengyel diktátor és generalissimust s mindazon lengyelért, kik a haza szent ügyért elvértek. Ezen ünnepély Pleschenben tartott, ugyanazon városkában, melyben legfőbb összeütközések voltak a felkelőknek a porosz katonasággal. A rendőrség nem akadályozta az ünnepélyt. Posen tartományi fővárosban is volt már demonstratio, az tudniillik, hogy a közegtanács lengyel tagjai azt sürgeték, hogy a szokásban levő évi jelentés lengyel nyelven nyomassék ki, s küldessék meg minden városnak, névszerint Berlinnek is, hogy megtudják ott: miszerint Posen még lengyel város.

— A félhivatalos „Pr. Ztg.“ szerint Ausztria és Poroszországnak egymáshoz közeledésük, a melyről mostanság észak-német lapokban beszéltek, még nem látszik közelállónak.

— Madrid, febr. 22. O'Donnell tábornagy következő békefelajánlást terjesztett a marokkóiak elé: a meghódított terület birtoka Tetuánnal együtt, a hadi költségek megtérítése, s a katolikus vallás tisztelgésben tartása. Határidő a válaszadásra febr. 23. szombat.

Ujabbak. — London, febr. 24. Az alsóház tegnapi ülésében folytatták vitát Duncan indítványa fölött. Hubbard megtámadja a költségvetést és az egyedül Franciaországra nézve kedvező kereskedelmi szerződést. Baines védelmezi a szerződést. Bright az indítvány ellen szól, s azon észrevételt teszi, miszerint annak elfogadása és egy új kormány Franciaországgal való elszakadást idézne elő. Franciaország nagyobb engedményeket tett a szerződésben, mint Angolország. Baring az indítvány mellett. A vita elhalasztott; a szavazás más napra volt kitűzve. Valószínű miniszteri többség 60—80 szavazat.

London, febr. 25. A kormány az alsóházban a Duncan módosított indítványa feletti szavazásán 116 szavazattal többséget nyert.

A csatorna-hajóhad tegnap Lissabonba indult, alkalmasint azért, hogy Spanyolországnak Marokkóhoz intézett békefelajánlása miatt demonstráljon.

London, febr. 25. A „Chronicle“ tudni akarja: osztrák-orosz szövetségi szerződés jött létre. Ausztria, a dunai hercegségek és Szerbiára vonatkozólag, Oroszországgal egyetért; utóbbi biztosítván Ausztriának tartományai birtokait, Magyarország s Velencét is beleértve, külső és belső ellenség ellen. (Corr. B.)

— Savoyát illetőleg, tudni akarja az „Ind. b.“-nek egy turini levelezője: Piemont és Franciaország megegyeztek a hercegség átengedése iránt, s Angolország jóváhagyását is bizonyosnak tartják, s hogy Orosz- és Poroszország sem fogják egy bevégzett ténnyel szemben huzamos ideig folytatni ellenzéküket. Savoyát cserébe Szárdínia Közép-Olaszországot kapná a legatiókkal együtt. Sőt Rómában jövő levelek állítják, hogy a pápához levelet intézett volna a szárd király, melyben meg van mutatva annak lehetősége, hogy Umbria s a Markák a pápai uralom alatt maradjanak tovább is, s javaslat van tőle az unio feletti alkudozás iránt.

— A turini angol követ Hudsonhoz az angol kormánytól sürgönyök érkeztek, a melyek intik a szárd kormányt, semmit se hamarkodjék el, hanem várja be bizonyos alkudozások végét. Gróf Stachelberg hasonló sürgönyöket kapott volna az orosz udvartól, melyeknél fogva az ő magatartása szorosnak van szabva. Azonban azzal vigasztalják magokat Turinban, hogy a francia császár beszéde márt. 1-én a törvényhozó gyűlés megnyitásakor minden bizonytalanságnak végét fog vetni. Ellenben Rómában, mint Párisban is az utóbbi hét alatt azon nézet volt elterjedve, hogy közeledés indult a császár és pápa között, s kiegyezés jöved lőne. A pápa ugyanis „motu proprio“ reformokat készítené elő, melyek Gaetában tett ígéreteit valósítják, s azonnal meg fognak jelenni, mielőtt a pápai birtokok épése biztosítva lesz.

— A szárd hadügyminiszter elrendel, hogy a 32 gyalog ezred összes századai 170 főre emeltesse, s hogy mindegyik ezred számára egy tartalék-zászlóalj állítsassék fel.

— Páris, febr. 23. A „Patrie“ savoyai levelekről szól, melyek az annexiót kívánják, s ez alkalommal azon észrevételt teszi, hogy az eszélyesség jobb politikát parancsolna, Svájc-nak. Ha ő Chablait és Faucigny igényli a maga részére, nem

kellene felednie, hogy a genfi canton egy része Savoyához tartozik, s hogy Svájc nagyobb része teljesen olasz.

Páris, febr. 25. O'Donnell alkudozása a marokkói császár öccsével eredménytelen volt. A fegyvernagyvált felmondva. A spanyolok új hadmiveltre készülnek. (C. B.)

— Az Ausztria és Poroszország közti közeledés tárgyában egy észak-németországi lap ezt írja: „A berlini kabinet ezeltől néhány nappal, mint halljuk, következő tartalmu nyilatkozatot terjesztett elő bécsi követe által: Poroszország nem örömet szemlélne, ha Ausztria az hínné, hogy jelenlegi állását Olaszországban megszilárdítja, vagy az előbbi visszaszereznie kellene kihívó lépések által; nevezetesen sajátánál Poroszország, ha az átengedett Mincio partját ismét át lépne fegyveres kézzel; de azon esetben, ha Ausztria minden kihívó lépése nélkül bármely ellenség átlépne a Minciót nyugat felől, ezáltal Poroszország Németország érdekeit — miknek védsére a Mincio-vonal föltétlenül nélkülözhetlen — tehát saját érdekeit látna veszélyeztetve; úgy tekintné magát, mint a ki ki van hiva a harcra, s azt mindjárt casusbellinek nyilvánítaná.“ Egyébiránt a félhivatalos „Preuss. Ztg.“ tudomásul véve különböző lapok közléseit a Poroszország és Ausztria közti barátságos viszonyokról, arra utal, hogy a két nagy német hatalom közti őszinte s eredménydus közeledés feltételének kell lenni, a Bécsi béni vezérelek és férfiak változásának. Azonban kétféle lehet, hogy Ausztria illetlen belügyeibe való beavatkozást bármely oldalról is megengedjen.

NYILTTÉR.

A nemzeti színház opera-személyzetének egyik legkitűnőbb tagja Ferenczi Izabella k. a. időközben eltávozáva színházunktól, feltűnő hézagot hagyott hátra a dalmü-személyzetben. Mi a szinagaztató ur tapintatától várjuk, s reméljük, hogy a „Troubadour, Nabucco, Proféta, Bűvös-vadász“ s más dalmüvekben oly igen nélkülözhetlen énekesnőt legalább is a jövő színdínyre viszont szerződtetni, úgy saját mint a közönség érdekében, törekedni fog.

Tóthben.

Bécsi Búza. Febr. 25-én: Nemzeti kölcsön 77.60. pft. — Metalliques 5 pcentes 69.50. Urbéri papírok: magyar 72.00. erdélyi 69.25. Bankrészvény 870. Korona 18.03. Cs.k. arany 6.23. Ezüst 130.50.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(886)

Edictum.

(1—3)

A kolozsvári cs. k. v. d. törvényszék ezennel közlést teszi, hogy a kolozsvári Boros testvérek folyamodása következtében 35 év óta eltűnt Boros András nevű asztalos-géniy testvérük halottnak nyilvánítása megengedett és az eltűntnek gondnokul ügyvéd Nemes kinevezetett. Boros András felszólított tehát, hogy egy év alatt, azaz 1861. febr. 22-éig vagy e törvényszék előtt megjelenjen, vagy a kinevezett gondnokot életbenlétéről s tartózkodási helyéről értesítse, különben a határidő eltelte után halottnak fog nyilvánítani.

Kolozsvárt, febr. 22. 1860. A cs. k. v. d. törvényszék.

NEM HIVATALOS.

(888)

Krombholz orvostudor GYOMOR-LIKŐRE

(Krombholziana).

(1—6)

E likőr a legújabb vegytani vizsgálatok nyomán gyógyerejű virágokból, gyökerekből és fűvekből lepárolt szeszcs folyadék; feltalálta a gyógytudományra nézve korán leltűnt első nagyságu csillag, a prágai orvosi klinika tanára és első orvosa, Krombholz Gyula orvostudor. Ez oly szerencsésen összelegyített vegyület gyógyerejű növényekből készül, és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdvs kísérőnek vadászaton, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegelőítő igen jólékonnyan folyó bé az egészségre.

Egy üveg ára 30 kr p. p., két üveg békakolász ára 10 kr. p. p.

Friss gazdászati magvak.

Luczerna, lóhere (Stajer Klee) Muhar, Bükköny, Reigras, burgundi takarmány répa, ákácza és mindenféle friss veteménymagvak; kaphatni Kolozsvárt Kozák Ede, „katoná“ című fűszerkereskedésénél.

(877)

Haszonbéri hirdetmény.

(3—3)

Horváth Jánosné m. kezei és ahoz tartozó m. ludasi, m. örkei és g. kereszti rész jószágá több évekre árverés útján a többet ígérőnek haszonbérbe kiadó lévén, e célból az árverelés f. évi Március 21-én d. e. 10. órakor fog Keczén a Horváth udvarban megtartatni, a hol a haszonbéri és árverelési föltételek az alatt és addig is megtekinthetők.

(883)

Haszonbérbe adandó jószág.

(2—3)

Özvegy méltóságos Kendeffy Lejosné, gróf Bethlen Mária uraszonynak, Hátszegvidéken Öröly Boldogfalván, és ahoz tartozó e vidéken levő jószág részei, ehez tartozó havasi jóvelmek, vásári vámok, és kocsmai jogok, haszonbérbe több évre kiadók; értekezni lehet felette az irt grófnéval Kolozsvárt kül-szénutczai szállásán.

(887)

Az általános kedvelt s orvosilag sikerrel elismert Steler fűnedv

mell betegeknek.

Mindig friss minőségben kapható: Kolozsvárt: Kozák Eduárd, Szebenben: Zöhner J. F. Brassóban: Jekelius F. gyógyszerész, Segesvárt: Misselbacher G. W., Beszterczén: Kolp Fr. és társa, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi D., Dézsen: Szathmári P. uraknál. Egy üveg ára 50 kr ezüstben, vagy 87 kr uj pénzben.

(882)

Kiadó telek.

(2—3)

Májális utcában 36-dik szám alatt egy nagy telek kertestől jövő Szt-György napon kezdve bérbe adandó. Értekezhetni földje Nikó Miklóssal.

(885)

A kolozsvári gőz-malom tulajdonosa tudatja, hogy M.-Vásárhelyt helyben megbízottja van, s több hónapokig ottan leszen; ki tisztabúzt vásárol, —raktára van a piacongr. Tholdalagi házánál, kinek azon környékben szép, és jó tisztabúzája van eladó, sziveskedjék megbízottja Foris Imrével találkozni, kivel a búzának minőségéhez képest lehet vásárt tenni; a búza árát kész pénzzel fizeti.

(884)

Vétel-áron alóli eladás.

(2—5)

Alábbirta helyi kereskedésében meglévő mindennemű singes-posztó és divatelméket folyó év mártius 1-sőjétől kezdve vétel-áron alóli eladni szándékozáva, a t. cz. közönséget erről tisztelettel értesíteni van szerencséje.

Maros-Vásárhelyt, febr. 28-án, 1860.

Bárdos János.

(851)

MOLL

SEIDLICZ PORA.

mely a párisi műkiállításon aranyérmét nyert.

Középponti raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Béciben.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cserélhessék, s hogy formámnak jogtalan bitórlását megakadályozhassam, gyári jegyem, Moll Seidlitz-pora“ ezután nem csak az iskutala fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradat foglaltatik, vizíratilag látható lesz.

Ára egy bepecsételt eredeti iskutalának 1 fti 25 kr o. é. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszernek bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálalírat részletes bizt. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges fűfajás, vértörődés, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtaták, s a legártalmasb győgyeredményt vityak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógymódot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egésségüket egyszerre és állandóan viszszerherték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, kézművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszereszek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Raktára Kolozsvárt: Ritter Tr. gyógyszerárban. Beszterczén: Szongot György. Sz.-Agóthán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl, N. Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szilagy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmájolaj.

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld. Eredeti flakókban, használati utasítással 2 fti 10 kr és 1 fti 5 kr o. é.

A Dorsch-halmájolaj Európa minden orvosi tekintélyei által mell és tüdőbetegség, görvény (Scrophula), angolkorság (Rachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött borkiütés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel rendelve nyitott.

PYRETHRIN-SZÁJ VIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 fti 5 kr o. é.

A Pyrethrin-szájviz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minélfogva az éf fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részekben honos betegségeket legyőzi s a kóroanyagot tökéletesen eltávolítja.

(879)

Réthy Juliánna. Gálfi Józsefné ur asszonynak Februarius hó 4-én vagy 5-én 1860-ik évben 6 Tordán a hálszobájából 3 darab erdélyi urbéri kárpótlási papírosai a Nagy-Oklós, Bi-

(3—3)

kalak és Szurdokról szálló 1000 forint pengő pénzben eloroztatnak, melynek couponjai 1860. év Julius hó 1-jéig le vannak vágva. A czímje „Gálfi József“ minden áthuzási név nélkül. Torda, febr. 17-én, 1860.